

Seura- ja harrastuseläinten hyvinvoinnin neuvottelukunnan (IV) kokous 3/2022

Aika 13.4.2022, klo 13.00–16.00

Paikka etäyhteydellä

Paikalla

Puheenjohtaja Laura Hänninen
Varapuheenjohtaja Joonas Gustafsson

Koiratoiminta

Tapio Eerola, Suomen Kennelliitto
(~~Pauliina Lehtola~~)

Kissatoiminta

Riikka Turpeinen, Suomen Kissaliitto
(~~Päivi Ylikorpi~~)

Hevostoiminta

Martti Tala, Suomen Hippos
(~~Kristiina Ertola~~)

Eksoottisten eläinten harrastustoiminta

Mats Wikström
(~~Ville Vepsäläinen~~)

Seura- ja harrastuseläinten hyvinvointia koskeva tutkimus

Katriina Tiira, Helsingin yliopisto
(~~Kati Tuomola~~)

Seura- ja harrastuseläinten pitoon liittyvä etiikka

Paula Hirsjärvi
(~~Elisa Aaltola~~)

Ruokavirasto

Sari Salminen
(~~Taina Mikkonen~~)

Käytännön eläinsuojeluvallontatyötä tekevä viranomaisen

Elli Valtonen, Helsingin kaupunki
(~~Hanna Kukkola~~)

Vapaaehtoinen eläinsuojelutyö

Kati White, SEY Suomen eläinsuojeluyhdistysten liitto
(~~Laura Uotila, Eläinsuojeluliitto Animalia~~)

Käytännön eläinlääkintätyö

Anna-Mari Olbricht
(~~Vuokko Pekkola~~)

Seura- ja harrastuseläinkauppiat

Johanna Valo, Faunapark Oy
(~~Päivi Tiitinen~~)

Kuluttajat

Timo Niemi, Kuluttajaliitto Oy
(~~Emmi Meriranta~~)

Pysyvät asiantuntijat

Tiina Pullola, maa- ja metsätalousministeriö
Saara Kupsala, eläinsuojeluasiamies

Pöytäkirja

1. Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 13.00. Kokouksessa oli paikalla 12 jäsentä ja 5 varajäsentä. Käytiin lyhyt esittelykierrös.
2. Edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyttiin Sari Salmisen toimittamin sisältöhuomioin.
3. Maa- ja metsätalousministeriöstä kerrottiin, että eläinten hyvinvointilain luonnokseen annettiin yhteensä 476 lausuntoa, joista 316 oli yksityishenkilöiltä. Kooste lausunnoista on julkaistu ministeriön verkkosivuilla (<https://mmm.fi/-/elainten-hyvinvointilakiluonnoksen-lausuntoyhteenvedot-julkaistu>). Yksityishenkilöiden lausunnoissa lakiesitys sai kritiikkiä: sitä pidettiin eläinten hyvinvoinnin kannalta riittämättömänä. Sidosryhmiltä tulleessa palautteessa kannatusta saivat seura- ja harrastuseläinpuolella alle puolivuotisten koiran- ja kissanpentujen tuontikielto, johon liittyvään kahden kuukauden myyntikarenssiin toivottiin pidennystä, ja ettei tämä koskisi rescuekoiria. Kiitosta sai myös sellaisten koirien ja kissojen lisääntymisen kieltäminen, joille on tehty perinnöllisistä vioista johtuvia toimenpiteitä. Kieltoon toivottiin sisällytettäväksi myös sellaiset perinnölliset, hyvinvointia haittaavat tekijät, jotka eivät näy ulospäin. Löytöeläinten kuljetusvelvollisuus poistettiin uudesta lakiehdotuksesta kunnille aiheutuvien kustannusten vuoksi, ja sitä toivottiin kirjattavaksi takaisin. Jatkuvan juomaveden vaatimukseen toivottiin poikkeuksia esim. rekikoirien osalta sekä kilpailueläinlääkärin asemaan parempia toimintamahdollisuuksia. Lakiluonnos annetaan eduskunnan käsittelyyn elokuussa 2022.

EU:n eläinten hyvinvointifoorumin alla toimiva koiran- ja kissanpentujen kauppaa käsittelevä työryhmä valmistelee suositusta koiran- ja kissanpentujen sosiaalistamisesta; suositus on tulossa kommenttikierrokselle kesällä. Foorumin verkkosivuilla myös muita suosituksia, ks. https://ec.europa.eu/food/animals/animal-welfare/eu-platform-animal-welfare/platform-conclusions_en#voluntary_initiative_on_pets.

4. Eläinsuojeluasiamies oli maa- ja metsätalousvaliokunnan kuultavana kissakriisi hallintaan -kansalaisaloitteen puitteissa. Kissojen hallitsematon lisääntyminen tulisi aloitteen mukaan kieltää ja edellyttää kaikkien kissojen pakollista merkintää ja rekisteröintiä. Eläinsuojeluasiamies puolsi aloitteen tavoitteita. Ruotsin valtiopäivät on juuri hyväksynyt vastaavan sisältöisen lakiesityksen, joka astuu voimaan 2023 alussa. Eduskunta käsittelee aloitetta yhtä aikaa eläinten hyvinvointilain luonnoksen kanssa.

Eläinsuojeluasiamies ja Eläinten hyvinvointikeskus järjestävät 23.-24.5. Jalostus ja eläinten hyvinvointi -seminaarin ihmisen valinnan vaikutuksista eläinten hyvinvointiin; ks. kohta Muut asiat.

Koronapandemia ja Ukrainan sotatilanne ovat nostaneet esiin ajankohtaisia kysymyksiä seura- ja harrastuseläinten hyvinvoinnista huolehtimisesta kriisitilanteissa. Esimerkiksi väestönsuojiiin ei voi viedä lemmikkieläimiä (pois lukien opaskoirat), ja tähän on toivottu kansalaisaloittein muutosta. Lakimuutoksia poikkeusoloihin ja vaaratilanteisiin varautumiseksi on tekeillä, ja samassa yhteydessä olisi tarkasteltava myös seura- ja harrastuseläinten hyvinvointiin liittyviä kysymyksiä.

5. Yhteistyö vieraslajiasioiden neuvottelukunnan kanssa, alustajana Markus Seppälä, vieraslajineuvottelukunnan viestintäjohto.

Vieraslajineuvottelukunta on ehdottanut seura- ja harrastuseläin neuvottelukunnalle yhteistä tiedotusta vieraslajien alkuperäisluonnolle aiheuttamista riskeistä. Suomen vieraslajilistalla on useita lemmikinä pidettäviä lajeja, joista suurin osa on

sammakkoeläimiä. Matelija- ja sammakkoeläinten siirtämisissä on sammakkoeläinkantoja tuhoavan taudin leviämisen riski. Myös EU:n vieraslajilistalla on lemmikkinä pidettäviä lajeja.

Seppälä esitti näkökulmia neuvottelukuntien yhteiseen ohjeistukseen ja tiedotukseen esimerkiksi tilanteissa, joissa lemmikkiharrastaja lopettaa harrastuksen ja eläimistä on luovuttava asianmukaisesti niin, etteivät ne päädy luontoon. Haitalliset vieraslajit voivat aiheuttaa alkuperäiselle lajistolle huomattavaa haittaa, ja ilmaston lämpeneminen voi ajan mittaan mahdollistaa yhä useampien vieraslajien selviytymisen ja lisääntymisen Suomen oloissa.

Todettiin, että myös muut kuin vieraslajilistoille lisätyt lajit (esimerkiksi kissat ja kaniinit) aiheuttavat haittaa alkuperäisluonnolle, mikä on tarpeen huomioida neuvottelukuntien tiedotuksessa ja ohjeistuksessa. Kissan vaikutus vieraslajina on jo pitkään ollut tiedossa, ja nykyään myös lemmikkikanien vapauttaminen luontoon on lisääntynyt. Ehdotettiin ja kannatettiin yhteistä kannanottoa vastuullisesta lemmikinomistajuudesta. Kannanotossa tulisi tuoda esiin, ettei eläimen vieraslajistatus tarkoita sitä, että eläintä saisi kohdella sen hyvinvointia heikentävällä tavalla tai lopettaa epäasiallisesti. Haluttiin myös keskustelua siitä, miten ohjeistetaan tilanteissa, joissa vieraslajisen lemmikkieläimen omistajuussuhde muuttuu ja miten tähän liittyvä lainsäädäntö kehittyy.

Helsingin yliopisto laatii parhaillaan kyselyä lemmikinomistajille siitä, millaisissa tilanteissa vieraslajisella lemmikillä on riski joutua tai tulla vapautetuksi luontoon.

Tulevassa eläinten hyvinvointilaissa tullaan edellyttämään, että eläinten kaupan ja luovutuksen yhteydessä vastaanottajalle on annettava kaikki olennaiset tiedot eläimen terveydentilasta ja hyvinvointiin vaikuttavista tekijöistä. Vieraslajikysymys tulee esiin eksoottisten eläinten kaupassa CITES-lajien osalta: CITES-lemmikkieläimellä tulee olla asianmukaiset paperit, ja harrastajayhteisöt ja lemmikkikaupat valvovat itse omaa toimintaansa eivätkä myy kiellettyjä lajeja. Verkkokauppa-alustoilla tällaista sisäistä valvontaa ei ole, joten lainsäädännön tarkennus olisi tarpeen.

Yhteinen kannanotto vieraslajineuvottelukunnan kanssa ajoittuisi syksyyn 2022. Neuvottelukunta jatkaa keskustelua asiasta seuraavassa kokouksessa.

EU:n European code of conduct on pets and invasive alien species
https://easin.jrc.ec.europa.eu/easin/Document/EuropeanCodeofConduct/Publication_Code_of_conduct_pets_IAS_2016_web.pdf

6. Luolakoira-koetointi, alustajana Eero Suominen, Kennelliiton asiantuntija luolakoira-koetoinnissa

Suominen kertoi, että luolakoirien taipumuskokeita tarvitaan metsästyskoirien testaamiseksi ja jalostuksen pohjaksi. Luolakoiria käytetään erityisesti supikoiran pyynnissä, mutta kokeissa kohde-eläimenä on yleensä kettu. Keinoluolaharjoituksia pitävät kouluttajat ja toimitsijat ovat koulutettuja ja kokeneita, samoin luolakokeiden tuomarit. Neuvottelukunta toi aiemmassa lausunnossaan esiin huolensa kohde-eläinten hyvinvoinnista ja pito-olosuhteista. Vastuullinen ketunpitäjä ei Suomuksen mukaan halua ketun vahingoittuvan.

Kohde-eläimenä käytettävät ketut tulevat turkistarhoilta, joissa ne ovat jo olleet ihmisen käsiteltävänä. Kettuja saa pitää samanlaisissa oloissa kuin turkistarhoilla (verkkopohjaisissa häkeissä, jotka noudattavat turkistarhauksessa sallittuja vähimmäismittoja). Kohde-eläimiä koskevaa erillistä lainsäädäntöä ei ole olemassa. Lemmikkeinä pidettäville ketuille, joita kohde-eläimetkin tavallaan ovat, ei ole olemassa lainsäädännössä vaatimuksia. Käytännössä niissä on valvonnoissa edellytetty

vähintään turkiseläinten pitoa tarhoilla koskevia vähimmäisvaatimuksia. Turvakodit pitävät eläimiä näytteillä ja ovat sen takia pysyviä eläinnäyttelyitä tai eläintarhoja ja siksi niissä tulee sovellettavaksi eläintarha-asetuksen vaatimukset. Lainsäädäntöä tullaan tarkastelemaan tulevassa asetusvalmistelussa.

Pitopaikka ilmoitetaan viranomaiselle, ja eläinlääkärit voivat käydä tarkastamassa sen. Eläinlääkäri on myös paikalla koetilanteessa. Koetoimintaa varten kettu opetetaan liikkumaan kuljetuslaatikosta luolastoon ja takaisin. Koetilanteessa kettu kohtaa yleensä kolme koiraa, yksi kerrallaan. Tilanteista pidetään kirjaa.

Todettiin, että vieraslajienkaan eläimille ei saa aiheuttaa tarpeetonta kärsimystä. Luolakoirapyynnin kohteeksi joutuu vieraslajien (supikoira) lisäksi myös mäyriä ja kettuja. Luolapyynti voi kestää useita tunteja. Sekä koirille että saaliseläimille voi tulla vammoja yhteenotoissa, ja saaliseläin voi joutua koiran tappamaksi. Kokeessa koiraa ei kuitenkaan saa päästä kiinni kohde-eläimeen. Keskeinen osa koetta on tilanne, jossa koiran annetaan haukkua kohde-eläintä ennen varsinaista luolakoetta, mikä aiheuttaa kohde-eläimelle pelkoa.

Kysyttiin, eikö kokeessa voida käyttää muuta kuin elävää kohde-eläintä: karvaa, hajuja tms. Niitä käytetään pentujen testauksessa, mutta aikuisten koirien kokeissa elävän eläimen käyttö on Suomen mukaan välttämätöntä.

Luolakoirapyynti on Suomen mukaan tarpeen, koska esimerkiksi supikoiran pyynti yksin loukuttamalla ei riitä.

Metsästystilanteessa koiran tarkoituksena on ajaa saaliseläin ulos luolasta. Mäyrä ja supikoira joudutaan usein kaivamaan ulos luolasta. Luolakoirille koulutetaan tottelevaisuutta; tavoitteena ei ole, että koira tappaa saaliseläimen. Myös koira voi saada vammoja metsästystilanteessa. Mäyrä on luolakoiran kannalta haastavin vastus. Luolassa oleilevan saaliseläimen lajista ei aina ole varmaa tietoa etukäteen, vaikka merkkejä lajista on useimmiten nähtävissä. Supikoirat ja mäyrät käyttävät usein samoja luolastoja, jolloin mäyrää saadaan sivusaaliiksi.

Neuvottelukunta keskusteli aiheesta alustuksen jälkeen. Luolakoirakoitoiminnan todettiin olevan vaikein koirilla tehtävään koe- ja kilpailutoimintaan liittyvä muoto. Koitoiminnan kieltäminen olisi ongelmallista, jos samalla edelleen sallitaan luolakoirametsästys, ja koko luolapyynnin kieltö voisi vaikuttaa mm. supikoiran kantoihin. Kettujen pito-olosuhteiden tiukempi sääntely todennäköisesti vähentäisi toimintaa, mutta ei vaikuttaisi luonnonluoilla metsästämiseen. Luolakoiraharrastuksessa ei tiettävästi erotella saalislajeja, eikä sitä voida etukäteen varmaksi tietää. Esimerkiksi Iso-Britanniassa mäyräpyynti luolakoirin on kielletty.

Neuvottelukunta päätti ottaa kantaa koirien ja kohde-eläinten hyvinvointiin luolakoirakokeissa ja kuulla sitä ennen asiaa tuntevaa eläinlääkäriä seuraavassa kokouksessa. Tiina Pullola perehtyy Ruotsin eläinsuojelulain uudistuksen yhteydessä tehtyyn selvitykseen kohde-eläinten käytöstä (<https://www.slu.se/globalassets/ew/org/centrb/scaw-nationellt-centrum-for-djurvalfard/vetenskapliga-radet/gravlingars-lidande-vid-grytanlagsprov-med-levande-gravling-slus-vetenskapliga-rad-for-djurskydds-rapportserie.pdf>) ja selvittää, onko muissa maissa luovuttu elävien kohde-eläinten käytöstä.

7. Muut asiat

- Tiedoksi: neuvottelukunta (varapj. Joonas Gustafsson) oli kuultavana maa- ja metsätalousvaliokunnassa 5.4.22 Kissakriisi hallintaan -kansalaisaloitteen käsittelyssä. Neuvottelukunnan kanta perustui aiemmin annettuihin lausuntoihin

ja kannanottoihin (esim. kissojen vapaa ulkoilu tulisi kieltää tietyin poikkeuksin). Valiokunta vaikutti tukevan kansalaisaloitteen tavoitteita ja neuvottelukunnan kantaa.

- Tiedoksi: Neuvottelukunnan kannanotot peruseläinlääkäripalveluiden järjestämiseen (21.2.), ilotulitteiden käyttöön (julkinen kuuleminen siirtynyt 22.4.) ja hyönteisten hyvinvointiin (ei julkaistu vielä; tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta lisännee lausuntoon vielä kohdan mehiläisistä tuotantohyönteisinä). Ehdotettiin, että neuvottelukunta painottaisi yhteislausunnossa vielä hyönteisten kykyä tuntea kipua niin, että yhteislausuntoa tiukennettaisiin tältä osin. Ehdotus hyväksyttiin.
- Eläinsuojeluasiamiehen ja Eläinten hyvinvointikeskuksen seminaari *Ihmisen valinnan vaikutus eläinten hyvinvointiin* Säätytalolla 23.-24.5.22.
- SEY:stä kerrottiin, että Riihimäelle on avattu vastaanottokeskus Ukrainasta lemmikin kanssa saapuville. Vuosaaren satamassa päivystää SEY:n työntekijä ja vapaaehtoisia eläinlääkäreitä lemmikkieläinten kanssa saapuvia pakolaisia varten. Kissojen ja koirien ohella Ukrainasta on tuotu myös jrsijöitä.

8. Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15.39.